



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Lubomíra Velce a soudců JUDr. Jiřího Körblera a JUDr. Zuzany Sváčkové v právní věci žalobkyně: **V. M.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, zast. Mgr. I. J., zmocněncem, bytem xxx – xxx, xxx, proti žalovanému: **RNDr. T. H.**, nar. xxx, bytem xxx, xxx, **o zaplacení 480.000,- Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6, ze dne 15. ledna 2013, č.j. 27 C 289/2011 – 27,

t a k t o :

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení částky 480.000,- Kč s příslušenstvím (výrok I.), a o povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu (výrok II.).

Takto bylo rozhodnuto o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení shora uvedené částky z titulu bezdůvodného obohacení spočívajícího dle žalobních tvrzení v tom, že jí žalovaný jako ideální spoluvlastník domu č. p. xxx, pozemků parc. č. xxx a č. xx, vše se nacházející v katastrálním území xxx, obec Praha (dále též „předmětné nemovitosti“), v období od 1.10.2009 do 30.9.2011 bránil v užívání zmíněných nemovitostí v rozsahu jí náležejícího ideálního spoluvlastnického podílu, jež činí minimálně tři osminy celku, tj. spoluvlastnického podílu, který jako dědička nabyla po zemřelém ideálním polovičním spoluvlastníku těchto nemovitostí, otci obou účastníků, RNDr. M. H., zemřelém dne xxx. Jak z odůvodnění přezkoumávaného rozsudku patrně, žaloba byla soudem prvního stupně zamítnuta z důvodu nedostatku aktivní věcné legitimace žalobkyně (tzn., že jí nesvědčí právo, jehož ochrany se domáhá), neboť v řízení neprokázala, že by vůbec byla spoluvlastníkem předmětných nemovitostí. To, že tato skutečnost mezi účastníky nebyla sporná, nepovažoval soud prvního stupně za podstatné, neboť soud může vzít za svá skutková zjištění toliko shodná skutková zjištění (viz § 140 odst. 3 o.s.ř.), a nikoli jejich právní hodnocení. Katastrům nemovitostí přitom jako ideální spoluvlastníci předmětných nemovitostí jsou dosud registrováni zemřelý otec účastníků RNDr. M. H. a žalovaný, každý v rozsahu ideální jedné poloviny. Na nesplnění výše zmíněné důkazní povinnosti přitom dle soudu prvního stupně nebylo možné žalobkyni upozornit poučením ve smyslu ust. § 118a odst. 3 o.s.ř., neboť žalobkyně se jím nařízeného ústního jednání nezúčastnila. Uvedeného poučení se totiž účastníkům dle procesního předpisu může dostat pouze při jednání. Na tomto závěru dle soudu první instance nic nemění skutečnost, že jej žalobkyně žádala o odročení soudem nařízeného jednání s poukazem na to, že se o termínu jeho konání dozvěděla od svého bývalého právního zástupce teprve 7 dní přede dnem jeho konání, a tudíž neměla možnost se v uvedené lhůtě na něj řádně připravit, případně zajistit své zastoupení v řízení novým právním zástupcem. Uvedenou žádost o odročení jednání totiž dle názoru soudu první instance nebylo možné shledat důvodnou ve smyslu ust. § 119 odst. 1 o.s.ř., neboť jednání může být odročeno jen z důležitých důvodů. V daném případě se však o takovou situaci nejednalo. Zmíněné soudní jednání bylo nařízeno již dne 25.10.2012 a předvolání k němu bylo řádně doručeno tehdy soudu známému právnímu zástupci žalobkyně dne 29.11.2012. To že žalobkyně v mezidobí uvedené právní zastoupení ukončila výpovědí, bylo soudu sděleno až dne 8.1.2013, tedy až tímto dnem ve smyslu ust. § 28 odst. 2 o.s.ř. předmětné odvolání plné moci stalo účinným vůči soudu. Za této situace soud prvního stupně uzavřel, že žalobkyně byla k jím nařízenému jednání předvolána řádně a včas. Důležité důvody pro odročení jednání je přitom třeba posuzovat výhradně z objektivního hlediska. Pokud však důvody odročení jednání spočívají toliko v nesplnění povinnosti bývalého právního zástupce žalobkyně učinit veškeré neodkladné úkony tak, aby klient neutrpěl újmu na svých právech nebo oprávněných zájmech, pak takovýto důvod z hlediska procesních předpisů není dle mínění prvoinstančního soudu natolik důležitý, aby řízení bylo odročováno. O povinnosti k náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario, neboť ve věci úspěšnému žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné odvolání. Má za to, že soud prvního stupně se při svém rozhodování dopustil celé řady procesních pochybení, v důsledku nichž byla soudem zkrácena na svém právu účasti na jednání, právu na poskytnutí náležitého procesního poučení a v neposlední řadě právu na řádné projednání jí uplatněného nároku. Na rozdíl od soudu prvního stupně je žalobkyně přesvědčena o tom, že v daném případě nebyly splněny procesní podmínky pro to, aby věc sama mohla být projednána v její nepřítomnosti. Dle žalobkyně je třeba zdůraznit, že předvolání soudem nařízenému jednání na den 15.1.2013 bylo zasíláno toliko k rukám jejího bývalého právního zástupce a že ona

sama byla o termínu jednání informována až dne 8.1.2013. Pouhý jeden týden totiž nepovažovala za dostatečný časový prostor k přípravě na jednání a obstarání si nového právního zástupce, neboť její právní zastoupení předchozím zástupcem bylo ukončeno před více než tři čtvrtě rokem, což soudu prvního stupně ještě před uvedeným jednáním, konkrétně dne 11.1.2013, doložila. Jestliže i přes shora uvedené bylo soudem prvního stupně ve věci jednáno, je žalobkyně přesvědčena o tom, že vůči ní bylo postupováno s použitím přílišné tvrdosti zákona, v důsledku čehož byla zkrácena i na svém právu obhájit svůj nárok před soudem. Kromě toho žalobkyně shledává nesprávným závěr soudu prvního stupně o údajném nedostatku aktivní věcné legitimace. V této souvislosti je dle žalobkyně třeba poukázat na to, že již v žalobě výslovně uvedla, že je nejen zákonnou, ale dokonce i jedinou závětní dědičkou po svém zemřelém otci RNDr. M. H., že otázka přechodu spoluvlastnického podílu zůstavitele k předmětným nemovitostem ze je předmětem dědického řízení vedeného soudem prvního stupně pod sp.zn. 26 D 241/2000 a že její tvrzení o nabytí spoluvlastnictví k předmětným nemovitostem lze prokázat listinami obsaženými ve zmíněném dědickém spise, který ostatně výslovně označila jako jeden z důkazů. Za této situace žalobkyně shledává nepochopitelným, proč soud prvního stupně zmíněným důkazem neprovedl dokazování a neodstranil tím své pochybnosti o její aktivní věcné legitimaci. Navíc uvedený závěr o nedostatku aktivní věcné legitimace se žalobkyni jeví zarážející o to více, že sám žalovaný existenci jejího spoluvlastnictví co do základu nečinil spornou. Spornou otázkou mezi účastníky bylo toliko výše jejího spoluvlastnického podílu, který nebyla ke dni smrti zůstavitele, tedy to, zda dědictvím po svém otci nabyta celou jím vlastněnou ideální polovinu předmětných nemovitostí, anebo v důsledku žalovaným namítané neplatnosti jeho vydědění, jen spoluvlastnický podíl rozsahu tří osmin celku. Samotný fakt, že prozatím není jistá výše jejího spoluvlastnického podílu, však dle názoru žalobkyně nedůvodnost či předčasnost žaloby nezpůsobuje. Pokud by soudem prvního stupně byla tato okolnost považována za významnou prejudiciální otázku nezbytnou pro rozhodnutí ve věci samé, nic mu nebránilo, aby i bez návrhu řízení s odkazem na ust. § 109 odst. 2 písm. c/ o.s.ř. přerušil až do okamžiku právní moci rozhodnutí o dědictví. S odkazem na shora uvedené je žalobkyně přesvědčena o tom, že napadený rozsudek nemůže obstát. Navrhla proto, aby odvolací soud rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně zpět k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k odvolání uvedl, že odvolací námitky žalobkyně neshledává důvodnými. Má za to, že absence právního zástupce na straně žalované doprovázená úmyslnou neúčastí žalobkyně na soudem nařízeném jednání, nemůže být shledána zákonným důvodem bránícím projednání žaloby. Soud prvního stupně dle jeho názoru správně věc projednal v nepřítomnosti žalobkyně a zcela důvodně dospěl k závěru, nedostatku její aktivní věcné legitimace. Nejenom, že žalobkyně v řízení neprokázala, jak výslovně v odůvodnění svého rozhodnutí zmínil soud prvního stupně, že je skutečným spoluvlastníkem předmětných nemovitostí, respektive, jakým spoluvlastnickým podílem na nemovitostech by měla disponovat, ale neprokázala ani tak zásadní skutečnost, relevantní pro posouzení věci samé, jako je jeho údajné neoprávněné užívání předmětných nemovitostí. Skutečný stav totiž tvrzení žalobkyně neodpovídá. Pravdou je dle žalovaného to, že, ačkoliv je nezpochybňovaným spoluvlastníkem předmětných nemovitostí, tak tyto nemovitosti již od roku 2000 fakticky vůbec neužívá. Tedy již jen z tohoto důvodu lze žalobkyni v tomto řízení uplatněný nárok shledat nedůvodným. Vzhledem k výše uvedenému je žalovaný přesvědčen o tom, že napadený rozsudek je věcně správný.

Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a, odst. 1, 5 o.s.ř.), a poté dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Soud prvního stupně nepochybil, pokud navzdory žádosti žalobkyně o odročení jednání ze dne 14.1.2013 (viz. č.l. 22 - 23 spisu) danou věc dne 15.1.2013, v rámci řádně a včas nařízeného soudního jednání, s odkazem na ust. § 101 odst. 3 o.s.ř. projednal a rozhodl v nepřítomnosti dle procesního předpisu řádně předvolané žalobkyně. Nutno zmínit, že žalobkyně při zahájení tohoto řízení využila svého procesního práva být v řízení zastoupena jí zvoleným zástupcem ve smyslu ust. § 24 odst. 1 o.s.ř., jenž za ní (na základě plné moci) bude vykonávat její procesní práva a povinnosti. Za této situace soud prvního stupně postupoval správně, pokud veškeré soudní písemnosti doručoval jen tomuto zástupci (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soud řád I. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, str. 145). S žalobkyní lze souhlasit v tom, že odvoláním plné moci dochází k zániku onoho procesního zastoupení. Vůči soudu však, jak správně v odůvodnění napadeného rozsudku uvádí soud prvního stupně, je takové odvolání plné moci účinné jen tehdy, bylo-li to soudu účastníkem nebo zmocněncem oznámeno a působí ode dne, kdy soudu takové oznámení došlo. To znamená, že i když byla plná moc odvolána nebo vypovězena, soud se zmocněncem účastníka jedná až do té doby, dokud mu příslušné oznámení nebude doručeno. Úkony, které přitom provede, a jsou přitom účinné i vůči zastoupenému účastníkovi (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soud řád I. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, str. 176). Pokud tedy soud prvního stupně předvolání k jednání nařízené na den 15.1.2013 doručil žalobkyni k zastupování zmocněnému advokátu Mgr. Jakubu Trčkovi dne 29.11.2012, tj. téměř jeden a půl měsíce před tím, než byl podáním uvedeného advokáta dne 8.1.2013 informován o ukončení zmíněného právního zastupování, nelze závěru soudu prvního stupně o řádném a včasém předvolání žalobkyně k jednání nic vytknout. Občasný soudní řád požaduje, aby předvolání k jednání bylo účastníkům doručeno zpravidla nejméně deset dnů přede dnem, kdy se jednání má konat (viz § 115 odst. 2 o.s.ř.), aby měli dostatek času k přípravě. Uvedený požadavek v daném případě evidentně byl naplněn. Pokud se týká vlastní žádosti žalobkyně o odročení jednání, odvolací soud konstatuje, že dle ustálené judikatury k tomu, aby žádost o odročení byla ve smyslu již zmíněného ust. § 101 odst. 3 o.s.ř. podložena důležitým původem, je potřebné, aby účastník tvrdil takové skutečnosti, které jsou vzhledem ke své povaze způsobilé jeho neúčast u jednání omluvit, tzn. ty, jež mu znemožňují se jednání zúčastnit, a současně jsou vážné (důležité, omluvitelné) jak z hlediska objektivního, tak subjektivního (zda mohla být překážka předvídaná a případně odvrácena). Jestliže žalobkyně jako důvod pro odročení jednání uvedla pouze to, že se od svého právního zástupce o termínu jednání dozvěděla až dne 8.1.2013 a že v důsledku předchozí výpovědi plné moci advokátu Mgr. Jakubu Trčkovi není do termínu nařízeného jednání schopna zajistit nové právní zastoupení, má i odvolací soud ve smyslu již shora uvedeného za to, že soud prvního stupně zcela správně takto zdůvodněnou žádost o odročení jednání neshledal důvodnou a ve snaze zamezit neodůvodněným průtahům v řízení věc projednal v její nepřítomnosti.

Ve vztahu k věci samé je dle odvolacího soudu třeba zdůraznit, že občanské soudní řízení se řídí zásadou projednací, podle které jsou účastníci řízení povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí významné skutečnosti (povinnost tvrzení) a na podporu prokázání svých tvrzení jsou dále povinni označit důkazy (povinnost důkazní). Břemeno tvrzení a důkazní břemeno jako procesní odpovědnost za nesplnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní, které jsou zakotveny v § 120 odst. 2 věty druhé o.s.ř., vyplývá z hmotného práva. Posouzení, který z účastníků řízení je nositelem břemene tvrzení a břemene důkazního k té které v příslušném sporu právně významné skutečnosti závisí na tom, jak jsou v normě hmotného práva ve věci aplikované práva a povinnosti účastníků hmotně právního vztahu vymezeny. V zásadě však v závislosti na hypotéze právní normy musí každá ze sporných stran tvrdit

skutečnosti a označit důkazy, na základě kterých bude moci soud rozhodnout v její prospěch. Vzhledem k tomu, že žalobkyně se v tomto řízení domáhala po žalovaném zaplacení žalované částky proto, že jí údajně jako spoluvlastníkovi nebylo žalovaným v období od 1.10.2009 do 30.9.2011 bez poskytnutí odpovídajícího peněžitého vyrovnání zajištěno užívání předmětných nemovitostí v rozsahu určeném jejím spoluvlastnickým podílem, tzn. z titulu judikaturou dovozeného bezdůvodného obohacení toho ze spoluvlastníků, který společnou věc užíval nad rámec výše svého spoluvlastnického podílu (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.11.1999, sp. zn. 2 Cdon 1313/97, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 19/2001 civ., dále rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5.9.2000, sp. zn. 28 Cdo 1213/99, uveřejněný ve Výběru judikatury NS pod č. 475/2000, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22.2.2001, sp.zn. 25 Cdo 2616/99, uveřejněný v časopise Právní rozhledy č. 8/2001, rozsudek téhož soudu ze dne 27.2.2003, sp.zn. 22 Cdo 1095/2001, uveřejněný v časopise Právní rozhledy č. 7/2003), bylo procesní povinností žalobkyně, chtěla-li ve sporu uspět, nejen tvrdit užívání společné věci žalovaným nad rámec jeho spoluvlastnického podílu, ale i za účelem prokázání těchto tvrzení označit důkazy, protože důsledkem nesplnění jak povinnosti tvrzení, tak i důkazní je vynesení nepříznivého rozsudku pro účastníka, který je nesplnil, neboť soud sám není povinen po významných skutečnostech pátrat (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 7.9.2006, sp.zn. 22 Cdo 1900/2005, uveřejněné v časopise Právní rozhledy pod č. 4/2007, str. 152). Povinnost tvrzení a povinnost důkazní jsou sice procesními povinnostmi, o kterých je soud povinen, je-li to třeba, účastníka řízení poučit (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21.4.1998, sp.zn. 26 Cdo 732/98, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 35/1999), avšak proto, že s výjimkou obsaženou v ust. § 205a o.s.ř., všechny rozhodné skutečnosti musí být uvedeny a důkazy označeny dříve, než soud prvního stupně vyhlásí rozhodnutí (viz § 119a odst. 1 o.s.ř.), a protože ust. § 118a o.s.ř. vymezuje poučovací povinnost jak ve vztahu k povinnosti tvrzení, tak i důkazní toliko při jednání (srov. např. nález u Ústavního soudu ČR ze dne 3.10.2006, sp.zn. I. ÚS 212/06, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení US pod č. 177/2006), tak takového poučení se žalobkyni mohlo dostat pouze v rámci již zmíněného jednání soudu prvního stupně, jehož se však nezúčastnila. Jelikož účastník, který se nedostavil k jednání a včas nepožádal z důležitých důvodů o odročení, tím soudu znemožnil, byla-li věc projednána v souladu s ust. § 101 odst. 3 o.s.ř. v jeho nepřítomnosti, aby mu poskytl poučení podle ust. § 118a o.s.ř., a protože pro takový případ pak soud není oprávněn a ani povinen nepřítomnému účastníku sdělovat potřebná poučení jinak, jakož není ani povinen jen z tohoto důvodu jednání odročovat (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soud řád I. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, str. 831 až 832), tak pokud v dané věci soud prvního stupně s odkazem zejména na žalobkyni neunesené důkazní břemeno uzavřel, že právo žalobkyně užívat předmětné nemovitosti v rozsahu jejího spoluvlastnického podílu nebylo dotčeno, a tedy jí nesvědčí právo, jehož ochrany se v tomto řízení domáhá (není tedy tzv. aktivně věcně legitimována), je třeba takovýto závěr z procesního hlediska považovat za správný a v odvolacím řízení ovládaném zásadou neúplné apelace za nezměnitelný. Odvolací soud proto napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil (§ 219 o.s.ř.), a to včetně svou povahou akcesorického výroku o náhradě nákladů řízení.

O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 151 odst. 1 o.s.ř., ve spojení s ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario, neboť žalovanému, který i v této fázi řízení dosáhl plného procesního úspěchu, a tudíž by mu příslušelo právo na náhradu nákladů řízení, žádné skutečné náklady nevznikly. Právo domáhat se paušalizované náhrady nákladů řízení žalovanému nepřisluší.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **l z e** podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání přezkoumá za podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř. dovolací soud.

V Praze dne 7. ledna 2015

JUDr. Lubomír Velc, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Lucie Farkašová, DiS.